

Περιεχόμενα

Είσαγωγή

1. Ἡ μεταπατερική θεολογία ἀπό ἐκκλησιαστικῆς προοπτικῆς
  1. Ἡ θεολογία τοῦ Aleksei Khomiakov (Ἀλέξη Χομιακόφ) ὡς πυρήνας τῆς μεταπατερικῆς θεολογίας
  2. Βασικά σημεῖα τῆς μεταπατερικῆς θεολογίας
  3. Ἐφαρμογές τῆς μεταπατερικῆς θεολογίας στήν σύγχρονη θεολογική σκέψη
  4. Ἕνα χαρακτηριστικό παράδειγμα
  5. Ἡ ἐκκλησιαστική παράδοση
    - α) Ἐνότητα Προφητῶν, Ἀποστόλων καί Πατέρων
    - β) Τά ἄρρητα ρήματα καί τά κτιστά ρήματα, νοήματα
    - γ) Ὁ λατρευτικός καί λειτουργικός πλοῦτος
    - δ) Ἡ περίπτωση τοῦ Γέροντος Σωφρονίου
  6. Ἐπιλεγόμενα
2. Μιά κυοφορούμενη αἴρεση στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία
  1. Οἱ δῆθεν δύο τύποι ἐκκλησιολογίας στήν ὀρθόδοξη θεολογία
  2. Συνοπτική ἀντίκρουση
  3. Εὐρύτερες ἀναλύσεις
    - α) Οἱ προϋποθέσεις τοῦ ὀρθοδόξως θεολογεῖν
    - β) Ἡ ἐμπειρία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καί ἡ διατύπωσή της
    - γ) Ἡ νηπτική παράδοση καί ἡ Ἁγία Γραφή
    - δ) Ἡ νηπτική-ἡσυχαστική παράδοση καί οἱ ἅγιοι Πατέρες
    - ε) Ἡ νηπτική-ἡσυχαστική παράδοση καί οἱ Οἰκουμενικές Σύνοδοι
    - στ) Ἡ παράδοση τῆς Φιλοκαλίας
    - ζ) Ἡ νηπτική θεολογία, τά Μυστήρια καί ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας

- η) Ἡ ἐρμηνεία τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδου
4. Συμπέρασμα
  3. Ἡ «γλῶσσα» τοῦ Θεοῦ καί ἡ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων, ἦγουν ἄρρητα ρήματα καί κτιστά ρήματα καί νοήματα
    1. Ἐμπειρία ἀρρήτων ρημάτων
    2. Ἡ «φωνή» τοῦ Θεοῦ καί οἱ γλῶσσαι τῶν ἀνθρώπων
      - α) Οἱ ἀπόψεις τοῦ Εὐνομίου
      - β) Οὐσία καί ἐνέργειες, πράγματα καί ὀνόματα
      - γ) Ὁ Θεός δέν εἶναι «γραμματιστής»
      - δ) Οἱ γλῶσσαι εἶναι κατασκευάσματα τῶν ἀνθρώπων
      - ε) Δέν ὑπάρχουν ἱερές γλῶσσαι
    - στ) Ἡ ἐπικοινωνία τοῦ Θεοῦ μέ τούς ἀνθρώπους
  3. Μεταφορά τῶν ἀρρήτων ρημάτων μέ κτιστά ρήματα καί νοήματα
  4. Ἡ ἀποκαλυπτική ἐμπειρία καί οἱ θεολογικοὶ ὅροι
  5. Συμπέρασμα
  4. Τά φυσικά, ἡ μεταφυσική καί ἡ ὀρθόδοξη θεολογία
    1. Τά φυσικά καί ἡ μεταφυσική
      - α) Σύντομη ὀρολογία
      - β) Συνάρτηση φυσικῶν καί μεταφυσικῆς
    2. Ἡ δυτική θεολογία καί ἡ ἀντιμεταφυσική
      - α) Σχολαστική θεολογία, κοσμοεἰδῶλο
      - β) Κατάρρευση τοῦ κοσμοεἰδῶλου ἀπό διαφωτιστές
    3. Ἡ οὐσία τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας
    4. Ὁ θεολόγος καί ὁ ἐπιστήμονας σέ σχέση μέ τόν Θεό καί τόν κόσμο
    5. Συμπέρασμα
  5. Διαλεκτικοί καί ἀποδεικτικοί συλλογισμοί περί θείων καί ἀνθρωπίνων
    1. Διπλή ἀλήθεια, γνώση, μεθοδολογία

2. Συλλογισμοί καί διαλεκτική
  - α) Εἶδη συλλογισμῶν
  - β) Ὅρισμός καί περιεχόμενο τῆς διαλεκτικῆς
  - γ) Διαλεκτική καί σχολαστικισμός
3. Ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ γιά τούς διαλεκτικούς καί ἀποδεικτικούς συλλογισμούς
  - α) Ἡ γνώση τοῦ Θεοῦ
  - β) Ἡ διαλεκτική ἀπό ὀρθοδόξου πλευρᾶς
  - γ) Οἱ διαλεκτικοί καί ἀποδεικτικοί συλλογισμοί γιά τόν Θεό
  - δ) Διαφορά μεταξύ διαλεκτικοῦ καί ἀποδεικτικοῦ συλλογισμοῦ
  - ε) Σχολαστική καί ὀρθόδοξη θεολογία
4. Φιλοσοφία, ἐπιστήμη καί θεολογία
5. Συμπέρασμα
6. Ἐνστάσεις γιά τήν «ὄντολογία τοῦ προσώπου», τό χρονικό μιᾶς ἔρευνας
  1. Ἡ «ἔνσταση» τοῦ Χρήστου Γιανναρᾶ
  2. Τό χρονικό μιᾶς ἔρευνας γιά τό θέμα τοῦ προσώπου
  3. Τά βιβλία καί τά κείμενά μου γιά τό πρόσωπο
    - α) «Πρόσωπο καί ἐλευθερία»
    - β) «Τό πρόσωπο στήν Ὁρθόδοξη Παράδοση»
    - γ) «Ἡ περί προσώπου διδασκαλία, κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ»
    - δ) «Τό πρόσωπο ὡς ἀλήθεια στήν διδασκαλία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου»
    - ε) «Περσοναλισμός καί πρόσωπο»
    - στ) «Πρόσωπα, οὐσία καί ἐνέργεια»
    - ζ) «Ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου»
  4. Δύο πρόσφατα κείμενα γιά τό πρόσωπο
    - α) Πρόσωπα καί «κοινωνία προσώπων»

- I. Ἡ θεολογία τοῦ προσώπου
  - II. Ἡ «Κοινωνία τῶν προσώπων»
- β) Βουλευσιοκρατικός (βολονταριστικός) περσοναλισμός
- I. Οἱ δύο θελήσεις στὸν Χριστό
  - II. Ἡ θέληση κατὰ τὸν ἅγιο Μάξιμο τὸν Ὁμολογητή
  - III. Φυσικό καί γνωμικό θέλημα
  - IV. Ἡ «ἐλευθερία τῆς βούλησης-θέλησης τοῦ προσώπου» κατὰ τὴν φιλοσοφία καί τὴν πατερική θεολογία
    - 1. Ἡ θέληση-βούληση στὴν δυτική θεολογία καί φιλοσοφία
    - 2. Ἡ θέληση στὴν ὀρθόδοξη θεολογία
    - 3. Ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ γιὰ τὴν ἐλευθερία, τὴν θέληση καί τὴν προαίρεση
    - 4. Οἱ συνέπειες τοῦ περσοναλισμοῦ στὴν ἐκκλησιαστική ζωὴ
5. Γενικά συμπεράσματα περὶ προσώπου
7. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ὡς ἐκφραστής τῆς ἀγιορείτικης ζωῆς
- 1. Ἀγιορείτης κατὰ τὴν καρδιά πρὶν γίνῃ ἀγιορείτης μοναχός
  - 2. Οἱ βάσεις τῆς ἀγιορείτικης ζωῆς
  - 3. Μυστήρια καί ἡσυχασμός
  - 4. Τὸ δόγμα, καρπὸς πράξεως καί θεωρίας
  - 5. Ἡ ἐξάσκηση τῆς ποιμαντικῆς
  - 6. Ἐπίλογος
8. Ὁ Παναγιώτης Χρήστου ὡς Καθηγητὴς καί κορυφαῖος Πατρολόγος
- 1. Ὁ Καθηγητὴς - Δάσκαλος
  - 2. Κορυφαῖος Πατρολόγος

9. Δημιουργία καί ἀναδημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, κατά τήν Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν
  1. Ἡ ἀξία τῆς Φιλοκαλίας
  2. Τό Προοίμιον τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου
    - α) Ὁ σκοπός τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου
    - β) Ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου
    - γ) Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Χριστοῦ
    - δ) Ἡ ἀπόσβεσις τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ
    - ε) Οἱ ἅγιοι Πατέρες γιά τήν νήψη καί τήν προσευχή
    - στ) Πατρική κληρονομία
    - ζ) Σπάνια τά βιβλία περί τῆς νηπτικῆς ζωῆς
    - η) «Οἱ σωζόμενοι»
    - θ) Ἡ ἀξία τῆς συλλογῆς τῆς Φιλοκαλίας
    - ι) Ἀπάντησις σέ ἀντιρρήσεις
    - ια) Προτροπή γιά πνευματική βρώση καί πόσις
  3. Συμπέρασμα
10. Ἡ ἄκτιστη θεία Λειτουργία στόν ἄκτιστο ναό
  1. Τό βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου
  2. Ἡ ἄκτιστη θεία Λειτουργία
    - α) Οἱ προϋποθέσεις τῆς θείας Λειτουργίας
    - β) Ἡ θεωρία τῆς ἄκτιστης θείας Λειτουργίας
  3. Ὁ ἄκτιστος ναός
    - α) Ὁ ναός καί τό ἄνοιγμά του
    - β) Ὁ καινός οὐρανός καί ἡ καινή γῆ
  4. Ἡ ἀντανάκλασις τῆς οὐράνιας ζωῆς στήν θεία Λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας
  5. Ἐπίλογος